

Arkivsak

26/13092-1

Saksbehandler

Kristina Rabe

Saksgang

Ungdomsrådet

Yrkesopplæringsnemnda

Hovedutvalg for utdanning

Hovedutvalg for inkludering, idrett og kultur

Møtedato

01.10.2026

13.10.2026

13.10.2026

13.10.2026

Seniorer for lærlinger - et mentorprogram

Innstilling fra fylkesdirektøren

Saken tas til orientering

Sammendrag

Prosjektet "Seniorer for lærlinger" er et mentorprogram som kobler erfarne seniorer med lærlinger som trenger støtte for å fullføre fag- og svennebrev. Målet er å øke fullføringsgraden blant lærlinger, samtidig som seniorer får en meningsfull rolle.

Prosjektet er støttet av Damm-stiftelsen og Sparebankstiftelsen. Prosjektet startet i 2024, forlenget til 2026, og videre utvidet med to år på grunn av gode resultater. Det er rundt 15 frivillige seniorer med livserfaring og fagkunnskap som gir styrkebasert veiledning.

Ca. 60 lærlinger har deltatt, 16 følges fortsatt opp, og 11 har bestått fag-/svennebrev.

Mentorer jobber frivillig, men får dekket utgifter.

Bakgrunn og saksgang

Helserådgiver for lærlinger har gjennom flere år erfart, og rapporten om heving av lærekontrakter viser det samme, at mange lærlinger strever med noe som ligger utenfor det som er fylkeskommunens ansvar og det som er forventet at lærebedriftene skal følge opp, som for eksempel ensomhet, kjærlighetssorg eller utfordringer med å styre egen økonomi. Ideen om seniorer som ressurs og støtte til lærlinger ble presentert for pensjonistforbundet, som sammen med fylkeskommunen søkte midler fra Damm-stiftelsen for å gjennomføre et vinn-vinnprosjekt.

Prosjektet ble sist presentert for ungdomsrådet, yrkesopplæringsnemnda og hovedutvalget 27. og 28. januar 2025. Saken legges frem for ungdomsrådet, yrkesopplæringsnemnda, hovedutvalg for inkludering, idrett og kultur til uttalelse. Hovedutvalg for utdanning gjør vedtak i saken.

Saksopplysninger

Prosjekt Seniorer for lærlinger – et mentorprogram har vært i drift fra august 2024. Prosjektet ble finansiert av midler fra Damm-stiftelsen i samarbeid med pensjonistforbundet. Opprinnelig skulle prosjektet avsluttes desember 2025, men ble i samråd med Damm-stiftelsen forlenget til juni 2026. Resultatene som har vist seg så langt, er så positive, at prosjektet forlenges i ytterlige to år.

Bakgrunn for prosjektet har vært å skape et vinn-vinn-prosjekt for to grupper, seniorer og lærlinger. Målet med ordningen er å være et av flere tilbud som bidrar til at flest mulig lærlinger fullfører læretiden sin og får et fag- eller svennebrev. Samtidig bidrar ordningen til at seniormentorere opplever glede gjennom fortsatt å være betydningsfulle og til nytte.

Basisen for mentorene er styrkebasert veiledning, og alle mentorene får opplæring i dette. Mentorene ser etter ressurser hos lærlingene, og hjelper lærlingene til å legge merke til det de kan, det de får til, slik at de kan gjøre mer av det som fungerer og det som er bra for dem i livet og i arbeidslivet.

Ordningen har 15 mentorer pr i dag. Mentorene følger en lærling som strever med noe, eller står i fare for å ikke fullføre fag- eller svennebrevet sitt. Mentoren bruker sin livserfaring, fagkunnskap, relasjonskompetanse og vanlig hverdagsfornuft til å hjelpe lærlinger med å fullføre fag- eller svennebrev og finne en plass i arbeidslivet. Mentorene jobber frivillig, uten lønn. Seniorene som deltar i ordningen ønsker at dette skal være frivillig arbeid, de ønsker ikke å ha forpliktelser, de ønsker å ha frihet til å si ja og nei til oppdrag.

Så langt har ca 60 lærlinger vært innom ordningen, 16 følges fortsatt opp, 11 har bestått fag-/svennebrev. Noen har også fått hjelp og bestått deksamner i tillegg, 4 har bestått bilteori og 4 er fortsatt i opplæring til bilteori.

I løpet av prosjektperioden har flere vist interesse for prosjektet. Etter et dagsrevy innslag om ordningen i november 2025, ble prosjektet invitert til kunnskapsdepartementet for å informere om ordningen. Udir inviterte Vestfold fylkeskommune til å presentere ordningen ved en samling for statsforvalterne og fylkeskommunene i østlandsområdet i januar 2026.

Prosjektet har søkt og fått støtte av Sparebankstiftelsen for å lage en informasjonsfilm om ordningen, og en film for å rekruttere flere mentorer.

Sammen med pensjonistforbundet og Universitet i Sør-Øst Norge ble det arrangert en debatt om prosjektet under Arendalsuka 2026. Inviterte til debatten var regionleder i LO Vestfold og Telemark, regiondirektør i NHO Vestfold og Telemark, statssekretær i arbeids- og inkluderingsdepartementet og Vestfold fylkeskommune.

Vestfold fylkeskommune har fått henvendelser fra mange fylkeskommuner som ønsker å lære av ordningen, og sette i gang lignende tiltak.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Vestfold fylkeskommune eier prosjektet. Det er tilsatt en pensjonist i 20 % stilling som leder og koordinerer arbeidet sammen med Helserådgiver for lærlinger. Forlengelsen av prosjektet finansieres gjennom prosjektmidler til økt fullføring i yrkesfagene fra gjenstående fond fra Vestfold og Telemark perioden. Mentorene arbeider frivillig, og får dekket reiseutgifter og andre utgifter de har når de er på oppdrag sammen med lærlingene.

Prosjektleder og helserådgiver gjennomfører samtaler/intervjuer med aktuelle mentorer, og alle senioren i prosjektet må fremvise gyldig politiattest og undertegne taushetserklæring før godkjenning som mentor.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

«Seniorer for lærlinger – en mentorordning» kan gi gevinster knyttet til FNs bærekraftsmål nr 3: God helse og livskvalitet, nr 4: God utdanning, nr 10: Mindre ulikhet og nr 17: Samarbeid for å nå målene.

Konsekvenser for CRPD

Ordningen kan støtte lærlinger med funksjonsnedsettelse.

Fylkesdirektørens vurdering

Overgangen fra skole til arbeidsliv kan være krevende, det er en helt annen hverdag å være på jobb med eldre kollegaer, enn det er å være på skolen med mange jevnaldrende å være sammen med. Fylkeskommunen jobber systematisk med denne overgangen, og arbeider kontinuerlig for å ruste elevene til å mestre overgangen fra skole til arbeidsliv. Senioren kan bidra som ekstra kraft der hvor hverken fylkeskommunen eller lærebedriften har ansvar, og er et tiltak som bidrar til at flere fullfører og består.

Mentorene skal ikke overta det som er fylkeskommunens og lærebedriftenes ansvar, men de bidrar inn i feltet som ligger utenfor fylkeskommunens ansvarsområde. For lærlingene kan det å ha en trygg voksenperson som ikke har noe med lærebedriften eller fylkeskommunen å gjøre, være avgjørende for å fullføre videregående opplæring. Det kan være å ha en å snakke med om kjærlighetssorg, det å flytte for seg selv, håndtere egen økonomi, få hjelp til å ta teorieksamen til sertifikat, eller annet.

Fylkesdirektør vurderer at mentorordningen er et godt tiltak som bidrar til å nå målene i Vestfoldplanen. Ordningen bidrar til at flere fullfører og består opplæring, og ordningen bidrar til redusert utenforskap både blant unge og eldre.

Etter fylkesdirektørens vurdering er prosjektet en vellykket vinn-vinn-ordning som øker fullføringen av fagbrev blant lærlinger og gir seniorer en meningsfull rolle. Ordningen har potensiale for nasjonal utbredelse og støtter flere av FNs bærekraftsmål.

Konklusjon/anbefaling

Det anbefales å ta saken til orientering

Vedlegg:

Prosjekt Seniorer for læringer - et mentorprogram